

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 13

van **JORIS NACHTERGAELE**

datum: 29 september 2021

---

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Mentaal welzijn land- en tuinbouwers - Project 'Mentaal welbevinden begint op school'

Op 20 september 2021 maakte het Departement Landbouw en Visserij een investering bekend van 4,5 miljoen euro in 46 projecten die innovatie in de Vlaamse land- en tuinbouwsector moeten ondersteunen. Door de veranderende maatschappelijke verwachtingen en de enorme uitdagingen die de sector kent, moet de overheid terecht steun bieden aan innovatieve investeringsprojecten die op korte en lange termijn een duurzame toekomst van de Vlaamse land- en tuinbouwsector vrijwaren.

Een van deze goedgekeurde projecten is 'Mentaal welbevinden begint op school'. Met dit project willen de initiatiefnemers de landbouwers van de toekomst handvaten aanreiken om hun eigen mentale welzijn te versterken. Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, Boeren op een Kruispunt, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), Jong ABS, Groene Kring en Odisee Hogeschool zullen samen o.m. een lessenpakket ontwikkelen, testen op studentengroepen, aanpassen waar nodig en een implementatieplan opstellen om het lessenpakket nadien vast te gaan introduceren in het Vlaamse landbouwonderwijs.

Recent onderzoek van het ILVO toonde nog dat het niet goed gesteld is met het mentale welzijn van onze Vlaamse land- en tuinbouwers. De minister werkt op dit moment nog samen met de partners in het werkveld aan een Actieplan Welbevinden in de Vlaamse land- en tuinbouw.

1. Kan de minister meer toelichting geven bij het onderzoeksproject? Hoe zal dit project worden afgestemd met het Actieplan Welbevinden in de Vlaamse land- en tuinbouw?
2. Welke doelstellingen heeft het project concreet? Wanneer mogen we (deel)resultaten verwachten? Wanneer mogen we de eerste testen met het lessenpakket verwachten? Wanneer mogen we een implementatieplan verwachten om het lessenpakket te introduceren in onze Vlaamse scholen?
3. Welke taak heeft elke partner in het project?
4. Wat is het budget van het project? Hoe verloopt de financiering?

**Vlaams
Parlement**

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 13 van 6 september 2021

van **JORIS NACHTERGAELE**

---

1. Het project 'Mentaal welbevinden begint op school' focust op jonge landbouwers en studenten in de land- en tuinbouwrichtingen in het hoger onderwijs. Een educatief traject rond mentaal welzijn wordt ontwikkeld. Dat bestaat uit een lespakket, aangevuld met bijvoorbeeld e-learnings, (video-)getuigenissen van (jonge) landbouwers, bedrijfsbezoeken en (indien mogelijk) eventueel ook een buddysysteem, online chatgroepen. Dit project wordt getrokken door het Vlaams Instituut Gezond Leven (VIGL) en er wordt samengewerkt met Boeren op een Kruispunt, Jong ABS, Groene Kring, Odisee hogeschool en het Instituut voor Landbouw-, Visserij en Voedingsonderzoek (ILVO). Er wordt participatief gewerkt aan de doorvertaling van de geluksdriehoek naar een educatief traject op maat van jonge landbouwers en studenten. De wetenschappelijke kennis vanuit VIGL en ILVO wordt samengebracht en afgestemd op praktische kennis van landbouwers (Groene Kring, Jong ABS), hulporganisatie Boeren op een Kruispunt (BoeK) en het hoger landbouwonderwijs (Odisee Hogeschool).

In het kader van het actieplan welbevinden werden verschillende individuele en groeps gesprekken georganiseerd met landbouworganisaties en actieve land- en tuinbouwers. Uit die gesprekken blijkt dat er in het huidige Vlaamse landbouwonderwijs weinig tot geen aandacht wordt besteed aan zogenaamde 'soft skills' zoals veerkracht en omgaan met stress. Ook wordt heel expliciet aangegeven dat het nodig is om de toekomstige land- en tuinbouw(st)ers ook hierin op te leiden, zodat ze beter voorbereid zijn. Er is een grote nood om in het landbouwonderwijs ook in te gaan op uitdagingen waarmee je als landbouwer geconfronteerd kan worden en hoe je daar dan kan mee omgaan. Dit projectvoorstel speelt dus heel gericht in op een aantal van de geïdentificeerde noden uit het werkveld. Het traject voor het actieplan wordt gefaciliteerd door ILVO, dat binnen het projectconsortium de synergie met het actieplan zal bewaken.

2. De hoofddoelstelling van dit project is het participatief ontwikkelen en implementeren van een educatief traject 'mentaal welbevinden' voor toekomstige land- en tuinbouwers in het Vlaamse hoger onderwijs. Het educatieve traject zal toekomstige land- en tuinbouwers handvatten aanbieden om hun eigen mentaal welbevinden te versterken. Het eindproduct wordt gedragen en ondersteund door zowel de sector van de land- en tuinbouwers als de sector van het hoger onderwijs, waardoor de kans vergroot dat het ook duurzaam wordt geïmplementeerd.

Er wordt gewerkt in 3 fases:

Ontwikkelfase (december 2021-september 2022): via participatie van jonge landbouwers worden de noden geïdentificeerd en vertaald naar doelstellingen voor het educatieve traject. Bij elk van deze geselecteerde doelstellingen wordt, in co-creatie met de verschillende partners uit de operationele groep (en hun eventuele vertegenwoordigers), nagegaan hoe deze geoperationaliseerd kunnen worden. Op basis van deze inzichten wordt een educatief traject uitgewerkt, waarvan een eerste versie zal klaar zijn eind september 2022.

Try-out fase (oktober 2022-juni 2023): Na de ontwikkelfase worden inhoud en aanpak van het educatieve traject uitgetest tijdens academiejaar 2022-2023. De aard, inhoud en duur van het educatieve traject zullen bepalen bij welke studentengroepen de try-out kan doorgaan. Minimaal 1 studentengroep van Odisee doorloopt het traject;

daarnaast streven we er naar om nog twee andere studentengroepen (al dan niet binnen Odisee) het traject te laten doorlopen. Daarna wordt het traject geëvalueerd via een bevraging van de deelnemende studenten. Ervaringen en suggesties voor bijsturing worden systematisch verzameld.

Fase voorbereiding implementatie (juli 2023-november 2023): Op basis van de try-out worden de nodige aanpassingen gedaan aan het ontwikkelde traject en de bijhorende materialen (lessenpakket, draaiboek, andere materialen). Er wordt ook een implementatieplan uitgewerkt, waarbij o.a. wordt nagegaan welke actoren en stakeholders een rol kunnen spelen in de duurzame implementatie van het ontwikkelde traject. Relevante materialen worden toegankelijk gemaakt via de bestaande kanalen van de verschillende partners (o.a. websites van de verschillende partners) en toekomstige taken ifv implementatie worden vastgelegd. Tot slot wordt bij de start van het academiejaar 2023-2014 een lanceringsmoment voorzien waarbij het educatief traject breed wordt gecommuniceerd.

3. **Vlaams Instituut Gezond Leven** staat in voor de inhoudelijk-theoretische uitwerking van het te ontwikkelen educatieve traject, waarbij de input uit het co-creatietraject en de try-out geïntegreerd wordt. Vlaams Instituut Gezond Leven werkt samen met ILVO de bevraging uit voor de try-out en ondersteunt BoeK bij het opstellen van het implementatieplan. Het Vlaams Instituut Gezond Leven staat tevens in voor de algemene coördinatie en aansturing van het project.

Boeren op een Kruispunt (BoeK) waakt erover dat het ontwikkelde educatieve traject voldoende afgestemd wordt met de realiteiten en de noden van het hoger landbouwonderwijs én van de land- en tuibouwsector (bijvoorbeeld via contacten met de verschillende scholen of door inbreng van expertise van de adviseurs verbonden aan BoeK tijdens de ontwikkelfase). BoeK zal samen met ILVO het co-creatie traject logistiek vormgeven. BoeK vervult ten slotte een belangrijke rol bij de (vorbereiding van) de implementatie: zij vormen de schakel met de hoger onderwijsinstellingen en staan mee in voor de verwerking van de feedback na de try-out. Tot slot zal BoeK instaan voor verdere implementatie na het project. Op die manier wordt gegarandeerd dat het educatieve traject ook na de ontwikkelfase en na afloop van het project verder verspreid en aangeboden kan worden aan de sector.

ILVO speelt in dit project hoofdzakelijk een faciliterende rol: zij ondersteunen de andere partners om het educatieve traject inhoudelijk vorm te geven. Vanuit hun achtergrondkennis, die gevoed wordt door zowel onderzoek als praktijk, waken zij er over dat de stem van alle relevante stakeholders in voldoende mate gehoord en meegenomen wordt. ILVO staat ook in voor de algemene kwaliteitsbewaking van de uitgevoerde processen, waardoor een kwalitatief eindproduct op maat van de doelgroep gegarandeerd kan worden, in synergie met het actieplan welbevinden. In dit kader werkt ILVO ook samen met Gezond Leven de bevraging uit voor de try-out.

Jong ABS & Groene Kring zullen de stem en de belangen van toekomstige en jonge land- en tuinbouwers vertegenwoordigen: zij participeren actief binnen het co-creatie traject en waken er op die manier over dat het eindproduct zo veel als mogelijk op maat van de doelgroep is.

Odisee Hogeschool vertegenwoordigt de stem van de studenten en docenten uit het hoger onderwijs: zij participeren actief binnen het co-creatie traject. Daarnaast zullen zij instaan voor de try-out van het ontwikkelde educatieve traject en leveren zij op basis van deze try-out input voor aanpassingen of bijsturingen.

4. Het totale budget voor dit project bedraagt 83.325,32 euro, waarvan 90% (74.992,79 euro) wordt gefinancierd vanuit het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling met middelen van het Europees Partnerschap voor Innovatie (EIP-agri). De resterende 10% wordt gefinancierd door de projectpartners.